

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian Ett utvidgat näringsförbud på grund av brott (Ds 2024:35)

Externt diarienummer: KN2025/00327

Tingsrätten vill inledningsvis notera att det är problematiskt att remisstiden är så kort. Det gäller inte minst eftersom en av tre veckor är sportlovsveckan.

Stockholms tingsrätt har följande synpunkter på de förslag som läggs fram i promemorian och de överväganden som görs där.

Tingsrätten har inga invändningar mot förslaget i den del som avser att näringsförbud ska kunna meddelas den som har gjort sig skyldig till brott som utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, oavsett om personen bedrev eller hade anknytning till näringsverksamhet vid brottstillfället.

Vad däremot gäller förslaget att motsvarande ska gälla även när någon har gjort sig skyldig till brottslighet som är systematisk, bedömer tingsrätten att det riskerar att leda alltför långt.

Utgångspunkterna för förslaget är, som tingsrätten uppfattar det, att en prövning av näringsförbud förutsätts ske i samband med talan om ansvar för brott. Vidare att åklagare avses föra talan om näringsförbud när förutsättningarna är för handen. Begreppet ”systematisk” anges avse att ett visst tillvägagångssätt upprepas flera gånger. Konstruktionen innefattar en stark presumtion för att näringsförbud ska meddelas.

Som tingsrätten uppfattar förslaget krävs inte att någon särskild kvalifikation sker vid bedömningen, t.ex. genom en uttrycklig tillämpning av 29 kap. 2 § 6 brottsbalken. Eftersom bedömningar som innefattar påstående om att brottslighet präglats av systematik, i den mening som avses enligt förslaget, förekommer i stor utsträckning kan det förväntas leda till att även frågan om näringsförbud ska dömas ut kommer att aktualiseras i stor utsträckning. Det kan för övrigt anmärkas att slutsatsen att detta inte kommer att generera någon ökning av arbetsbelastningen hos polis, åklagare och domstol mot denna bakgrund framstår som tveksam.

Tingsrätten befarar att förslaget riskerar att leda till att näringsförbud meddelas även då det inte är motiverat eller proportionerligt, t.ex. när viss brottslighet endast i kraft av sin systematik inte anses ringa. Det framstår som tveksamt om det typiskt sett är rimligt och motiverat att meddela näringsförbud i en sådan utsträckning, särskilt om

den dömde överhuvudtaget inte bedriver eller på annat sätt är inblandad i näringsverksamhet.

Tillämpningen begränsas i praktiken endast av om näringsförbud anses påkallat från allmän synpunkt. Det framstår för tingsrätten som att det finns skäl att begränsa tillämpningsområdet i denna del ytterligare, t.ex. genom att knyta an till straffskalan för vissa brott eller brottslighetens straffvärde. En sådan avgränsning torde inte nämnvärt åsidosätta syftet med förslaget. De begränsade överväganden som gjorts i promemorian i denna del är inte övertygande.

Tingsrätten utgår som framgått från slutsatsen att en fråga om näringsförbud alltid prövas inom ramen för en brottmålsprocess. Något annat skulle väcka frågor om förslagets förenlighet med principen om ne bis in idem.

I handläggningen av ärendet har deltagit chefsrådmannen Axel Peterson och tingsfiskalen Ariel Saadon (föredragande).

Axel Peterson

Ariel Saadon